

Fjalori alfabetik

Ky fjalor alfabetik përmban fjalët që janë të reja në Pjesën IV. Fjalët që janë shfaqur në Pjesën I-III nuk janë përsëritur këtu.

Emrat

Emrat janë dhënë me nyjën e tyre shquese. Formimi i shumësit shënohet pas një vije të pjerrët (a).

Nyja e shumësit është gjithmonë *die*.

Kur pas vijës së pjerrët ndodhet një vizë -, kjo tregon se njëjësi dhe shumësi i këtij emri kanë formë të njëjtë. (b) Po qe se nuk ka asnjë tregues, kjo do të thotë se emri nuk ka shumës (c)

- a) *das Schiff /-e* = *das Schiff / die Schiffe*
b) *der Maler /-* = *der Maler / die Maler*
c) *die Romantik*

Foljet

Foljet jepen vetëm me rasën që kërkojnë në tekstet e kësaj Pjese (a).

Për foljet që e ndryshojnë zanoren e tyre të rrënjës (b), ose pësojnë një umlaut (c) në vetën e dytë dhe të tretë të njëjësit, kjo shënohet pas një vije të pjerrët.

Foljet vetvetore paraqiten në dy forma (d). Për foljet vetvetore që përdoren vetëm në pësore, përemri vetvetor jepet me shkronja të zeza (e).

- a) *abbauen + Akk.* = *abbauen* mit Akkusativ: *Man baut das Salz ab.*
ablenken von + Dat. = *ablenken von* mit Dativ: *Man lenkte vom Krieg ab.*
b) *treffen / i* = *du triffst, er trifft*
c) *überfallen / ä* = *du überfällst, er überfällt*
d) *verstecken: sich -* = *sich verstecken*
e) ***sich*** *wohl fühlen*

Shenja ~ zëvendëson fjalë tashmë të përmendura (a).

Brenda një shprehjeje, ajo përsërit vetëm emrin, jo nyjën (b)

- a) *der Abbau: ~ von Silber* = *der Abbau von Silber*
b) *der Handball: ~ spielen* = *Handball spielen*

Fjalët e vendosura midis kllapave me majë <*ruben*> janë fjalë të nxjerra nga poema të Gëtes.

Emrat e përveçëm nuk janë dhënë në këtë listë.

	ab: - jetzt (24)	që, prej: që tani
der	Abbau: ~ von Silber (15)	nxjerrje: nxjerrja e argjendit
	abbauen: Salz ~ (19)	nxjerr: nxjerr kripë
das	Abenteuer/- (1)	aventurë
	abfahren/à (20)	nisem (me automjet)
der	Abfall/Abfälle (22)	mbeturinë, plehra
das	Abi = das Abitur (6)	maturë
	ablenken von + Dat. (8)	shmang nga, devijoj
	achten + Akk. (7)	kujdesem për, i kushtoj vëmendje
	ahoi: Schiff -! (12)	hej: hej, anija
der	Akkusativ/-e (1)	kallëzore
die	Alchimie (18)	alkimi
der	Alchimist/-en (18)	alkimist
die	Altbauwohnung/-en (14)	banesë e vjetër
das	Alter: in meinem ~ (6)	moshë: në moshën time
	Amerika (1)	Amerikë
	anbauen + Akk. (3)	kultivoj
	andere (1)	të tjera, të ndryshme
	anderes: und ~ (19)	të tjera: dhe të tjera
	ändern: sich ~ (14)	modifikoj, ndryshoj
	aneinander: etwas ~ reihen (14)	radhit diçka
die	Angst: ~ bekommen (18)	frikë: të kesh frikë
	anhaben + Akk.:	
	Handschuhe ~ (9)	kam, vesh: dorashka
	animieren + Akk.:	
	Schauspieler ~ (8)	inspiroj: aktorët
	ankommen (3)	arrij, gjej jehonë
	anmelden + Akk.: ein	
	Patent ~ (18)	regjistroj: regjistroj një patentë
	ansehen/ie + Akk. (15)	shikoj, vështroj
der	Apfel/Äpfel (3)	mollë
	arbeitslos (6)	i papunë
die	Arbeitslosigkeit (8)	papunësi
der	Arbeitsplatz/-plätze (11)	vend punc
	ärgern + Akk.: jemanden ~ (24)	zemëroj, nevrikos dikë
	arm (4)	i varfër
	auffressen/i + Akk. (21)	gëlltit, gllabëroj
die	Aufgabe/-n (20)	detyrë
	aufgeben/i-: (12)	heq dorë, braktis
	eine Praxis ~ (16)	heq dorë nga klinika
	aufmachen + Akk.:	hap: një hotel
	ein Hotel ~ (2)	
	aufschreiben + Akk. (22)	shënoj, shkruaj
	aufstellen + Akk. (5)	formoj, formuloj
das	Auge/-n: etwas mit eigenen	sy: shoh diçka me sytë e mi
	Augen sehen (21)	
das	Ausland (8)	botë e jashtme, vend i huaj
	ausnutzen + Akk. (11)	përfitoj, shfrytëzoj
	außerdem (9)	përveç kësaj

die	Bahn/-en (20)	hekurudhë
der	Bart/Bärte (23)	mjekër
der	Bauer/-n (3)	fshatar
der	Baum/Bäume (5)	pemë
die	Bedeutung/en: ~ bekommen (8)	kuptim, rëndësi: fitoj kuptim, rëndësi
	befehlen/ic + Dat. + Akk. (3)	urdhëroj
	behandeln: jemanden gut ~ (7)	trajtoj; trajtoj mirë dikë
	behaupten (18)	pohoj, supozoj
das	Beispiel/-e: zum Beispiel (8)	shembull
der	Beitrag/Beiträge (13)	kontribut, kuotë
	bekannt (8)	i njohur
	benutzen als + Akk. (5)	përdor si
	bequem (20)	i rehatshëm, komod
der	Berg/-e (20)	mal
der	Bergarbeiter/- (15)	minator
	beschäftigen: sich ~ mit + Dat. (18)	merrem me
der	Besen/- (20)	fshesë
	besiedeln + Akk. (7)	zë, okupon, popullon
	besondere: eine ~ Person (1)	i veçantë: një person i veçantë
	besser (7)	më mirë
	besser ... als (20)	më mirë se
	bestimmt: eine bestimmte Stelle (25)	i caktuar: një vend i caktuar
	beten (17)	falem
die	Betonplatte/- n (14)	pllakë betoni
	bewundern + Akk. (18)	admiroj
das	Bild/-er (22)	tabllo
der	Bildhauer/- (10)	skulptor
der	Birnbaum/-bäume (4)	dru dardhe, dardhë
die	Birne/-n (4)	dardhë
	bis: ~ ich sterbe (21)	deri: deri sa të vdes
	blühend (10)	i lulëzuar
die	Blüte/-n (25)	lulëzim
der	Boden/Böden (3)	tokë, taban, dysheme
das	Boot/-e (13)	varkë
das	Bootshaus/- häuser (13)	vendstrehim për varkat
	Brandenburg (3)	Brandenburg
die	Bratwurst/- würste (22)	salçiqe e skarës
die	Braunkohle (19)	linjit
	breit: weit und breit (10)	i gjerë: sa të zë syri, kudo që të shohësh
	brennen + Akk.(9)	djeg
die	Brennessel/- n (9)	hithër
der	Brennesseltee (9)	çaj hithri
	brillant (1)	i shkëlqyeshëm
der	Brocken/- (20)	emër i një mali gjerman
die	Brockenbahn (20)	tren i Brokenit, hekurudha e Brokenit
die	Bulette/- n (7)	qofte (me mish)
der	Bund (10)	federatë, bashkim

das	Bundesland/-länder (2)	zonë administrative federale, land
die	Burg/-en (18)	kështjellë, kala
die	Chance/n (6)	shans, gjasë
das	Chemieabgas/-e (19)	gaz kimik
die	Chemieindustrie/-n (15)	industri kimike
das	Chemiezentrum/- zentren (19)	qendër kimike
der	copy-shop (6)	dyqan për fotokopje
die	Currywurst/- würste (7)	salçiçe me kërrri (erëz)
	dabei (2)	i pranishëm
	damit: <i>ndajfolje</i> (9)	me këtë
	damit: <i>lidhëz</i> (8)	me qëllim që
	darüber (9)	për këtë, mbi këtë
	davon (9)	nga kjo, për këtë, prej tij
	dazu (9)	për këtë, lidhur me këtë
	demonstrieren (17)	shfaq, demonstroj
	diskutieren (17)	diskutoj
	drehen: Filme ~ (8)	xhiroj: xhiroj filma
das	Düngemittel/- (19)	plch kimik (për tokën)
	echt: eine echte Wurst (22)	i vërtetë: një salçiçe e vërtetë
	eigen: etw. mit eigenen	i vet: shikoj me sytë e vet (e mi)
	Augen sehen (21)	
	eigentlich (6)	në fakt, në thelb
	einfach: einfacher Mann (24)	i thjeshtë: një burrë i thjeshtë
	einige (1)	disa
	einreiben + Akk. (9)	fërkoj
	einschlagen/ä + Akk.:	godit: rrah hekurin
	auf Eisen ~ (19)	
	einschmelzen/i (10)	shkrij, derdh
	einsperren + Akk. (18)	mbyll brenda, kyç brenda
	einsteigen (20)	ngjitem, hipi
der	Einwanderer/- (7)	emigrant
das	Eisen (5)	hekur
die	Eisenbahn/-en (15)	hekurudhë
der	Eisenhut (25)	spinër (bimë)
	eisern: Eiserner Hut (25)	i hekur: kapele prej hekuri
	England (1)	Angli
	entdecken + Akk. (18)	zbuloj
	enteignen + Akk. (5)	shpronësoj, i marr atë që ka
die	Entscheidung/-en (2)	vendim
	entstehen: ein Mythos	lind: lind një mith
	entstand (23)	
	erfinden + Akk. (18)	shpik
	erinnern an + Akk. (5)	kujtoj, sjell në mend
	sich ~ (16)	kujtohem
	erkennen + Akk. (17)	njoh, identifikoj
der	Ernst: im ~ (16)	seriozitet: seriozisht

das	Erz/-e (25)	mineral
das	Etagenlo/-s (14)	WC e përbashkët (për gjithë katin)
	europäisch (8)	evropian
das	Experiment/-e (26)	eksperiment
die	Façon: nach seiner ~ glücklich werden (7)	(franz.) mënyrë: kërkon lumturinë në mënyrën e vet
das	Fahrrad/-räder (15)	biçikletë
	fällen + Akk.: einen Baum ~ (5)	pret, rrëzon
	feiern + Akk. (19)	festoj
das	Feld/-er (3)	fushë
der	Felsen/- (12)	shkëmb
	fertig sein (2)	jam gati, të jesh gati
die	Filmgesellschaft /-en (8)	shoqëri kinematografike
das	Filmstudio/-s (3)	studio e filmit
der	Fleck/- en (24)	njollë
	fliegen (23)	fluturoj
	fliehen (18)	marr arratinë, arratisem
	flüstern (4)	pëshpërit
	folgendes (3)	pasues, vijues, në vazhdim
	fortsetzen + Akk. (15)	vazhdoj
der	Freizeitpark/-s (11)	park i kohës së lirë
	freuen über + Akk.: sich freuen (16)	gëzohem për
der	Frieden (19)	paqe
der	Friedensengel/- (10)	ëngjëll i paqes
das	Friedensgebet/-e (17)	lutem për paqe
	froh (11)	i gëzuar
	führen + Akk.: Krieg ~ (22)	udhëheq, drejtoj: udhëheq luftën
	funktionieren (13)	funksionon
das	Gebäude/- (17)	ndërtesë
das	Gebiet/-e (21)	zonë, krahinë
	geboren sein (8)	ka lindur
	gebrauchen + Akk.: ein Schiff ~ können (12)	përdoroi: kam nevojë për një anije
das	Gedicht/-e (4)	poezi, vjershë
	gefährden + Akk. (22)	vë në rrezik, rrezikoj
	gefährdet sein (10)	jam në rrezik
	gefährlich (9)	i rrezikshëm
	gefangen sein (18)	jam i burgosur
	gegen (11)	kundër
das	Gegenteil: im ~ (9)	kundër: e kundërta, në të kundërtën
	gehören + Dat. (3)	i përket
	geizig (4)	koprac, kurrrnac
	gelingen (8)	ia dal mbanë
	gemütlich (13)	i rehatshëm, rehatshëm
	gerade (14)	i drejtë
	geschlossen (19)	i mbyllur

die	Gesellschaft/-en (7) gesperrt	shoqëri i ndaluar, i bllokuar
die	Gesundheit (16)	shëndet
das	Gift/-e (26)	helm
	giftig (26)	i helmuar, me helm
der	<Gipfel> (22)	majë, kulm
das	Glas/Gläser (22)	qelq, xham; gotë
die	Glaskunst (22)	mjeshtëria e punimit të qelqit
	glatt (14)	i sheshtë, i lëmuar
der	Glaube (7)	besim
	gleich: ~ aussehen (14)	i ngashëm: ngjan në pamje
das	Glück: ~ haben (14)	fat: kam fat
	Glück: ~ im Unglück (<i>idiomë</i>) (18)	e keqja e pati një të mirë
	glühen: ein Schwert glüht (19)	skuq: shpata skuq (nga temperatura e lartë)
das	Gold (18)	ar
der	Golfplatz/-plätze (11)	shesh i golfit
das	Grab/Gräber (4)	varr
die	Grammatik/-en (1)	gramatikë
die	Grenze/-n (19)	kufi
	grün (22)	i gjelbër
	gründen + Akk. (8)	themeloi
	gründlich (20)	i thellë, me rrënjë, me themel
der	Hafen/Häfen (12)	port, skelë
die	Hafenstadt/-städte (10)	qytet-port
	Halt! (24)	Ndal ! Stop!
die	Hand/Hände (19)	dorë
der	Handball: ~ spielen (13)	hendboll: luaj hendboll
das	Handelsmonopol/-e (10)	monopol tregtar
der	Handschuh/-e (9)	dorashkë
	hängen (10)	var, varet, rri varur
	hart: ein harter Brocken (<i>idiomë</i>) (20)	i fortë, i vështirë: problem i vështirë
	hart: harte Konkurrenz (3)	i fortë: konkurrencë e fortë
die	Hauptperson/-en (25)	personazh kryesor
der	<Hauch> (22)	frymë, fllad
das	Haus/Häuser (7)	shtëpi
der	Hausmeister/- (14)	kujdestar, administrator i shtëpisë
die	Haut (9)	lëkurë
die	Heimatstadt /-städte (2)	qytet i lindjes
	heimlich (5)	i fshehtë
	heiraten + Akk. (2)	martohem me
die	Heizung/-en (14)	ngrohje
	hellhörig (14)	i zhurmshëm
der	Herbst (4)	vjeshtë
	herrlich (11)	i mrekullueshëm
	herstellen + Akk. (18)	prodhoj
das	Herz/-en (22)	zemër

der	Hexenplatz/-plätze (20) hierbleiben (6) hinabsteigen (25) hinaufgehen (20) hinaussehen/ie (12) hinreisen (6)	sheshi i shtrigave (magjistareve) mbetem këtu zbres (eci tatëpjetë) ngjitem vështroj drejt diçkaje udhëtoj për diku
das	Hobby /-s(9) hochhalten/ä : ein Schwert ~ (19)	hobi, pasion, aktivitet i preferuar ngre, mbaj lart : ngre një shpatë
der	Holländer /- (7)	holandez
der	Hörerbrief/-e (1)	letër e dëgjuesve
der	Hugenotte /-n (7)	kalvinist, hugenot
der	Hut/Hüte: Eiserner ~ (25)	kapec: kapec hekuri
	ideal (7) idyllisch (3)	ideal idilik
das	Industrieabgas/-e (15)	gazra industrialë
das	Industriegebiet/-e (11)	zonë industriale
die	Industriemetropole/- n (15)	metropol industrial
	informieren: sich ~ (16)	informohem
der	Ingenieur/-e (6)	inxhinier
das	Innere (25)	brendësi, pjesa e brendshme
die	Insel/- n (10)	ishull
	investieren in + Akk. (8)	investoj
	irgendwann (23)	dikur, ndonjëherë
	irgendwo (2)	diku
das	Jahrhundert/-e (3)	shekull
der	Jude/- n (7)	hebre, çifut
die	Jugend (6)	rini
der	Junker/- (5)	çifligar, junker
	kämpfen gegen + Akk.(11)	luftoj kundër
	kämpfen für + Akk. (11)	luftoj për
der	Kaperbrief/-e (12)	autorizim zyrtar (që lejon piratët të bëjnë raprezalje)
	kapern + Akk.: ein Schiff ~ (12)	rrëmbej: rrëmbej një anije
	kaufen + Akk. (22)	blej
die	Kartoffel/-n (3)	patate
der	Kautschuk (19)	kauçuk
der	Kilometer/- (19)	kilometër
	kilometerweit (21)	me kilometra larg
das	Kino/-s (3)	kinema
der	Kirchenchor/- chöre (15)	kor i kishës
die	Koboldgeschichte/-n (4)	historia e thopçit
	Kolumbien (1)	kolumbi
	kompliziert (20)	i komplikuar
	komponieren + Akk. (3)	kompozoi
der	Komponist/-en (15)	kompozitor
die	Konfektionsware/-n (6)	konfesionë, veshje konfesionë

die	Konkurrenz (3)	konkurencë
	konkurrieren (6)	konkuroj
	kontrollieren + Akk. (8)	kontrolloj
der	Konzern/-e (8)	koncern
die	Kopie/- n (10)	kopje
der	Kopierladen/ -läden (6)	dyqan për fotokopje
die	Krankheit/ -en (26)	sëmundje
die	Kräuter (9)	barëra, barishte
die	Kräuterhexe/-n (9)	magjistare që përdor barëra
der	Kreidefelsen/- (10)	shkëmb gëlqeror (karbonat kalciumi)
die	Kultur/-en (7)	kulturë
	kümmern: sich ~ um + Akk. (14)	interesohej, kujdesem për
die	Kunst/Künste (3)	art
	künstlich: künstliche Augen (22)	artificial: sy artificial
	kurz: Machen Sie es ~ ! (1)	shkurt: flisni shkurt, bjerini shkurt !
	kurz: ~ vor seinem Tod (4)	pak: pak para vdekjes
	küssen (8)	puth
die	Kutsche/-n (24)	karrocë, pajton
das	Land/Länder (3)	land, zonë, njësi administrative
das	Land	vend
der	Landesfürst/-fürsten (22)	princi i landit
die	Landschaft/-en (21)	pejsazh
	lang: lange Strände (11)	i gjatë: plazhe të gjatë
	langsam (10)	ngadalë
	lassen/ä + Akk.: liegen ~ (5)	jap urdhër për të vendosur
	laufen (13)	vrapoj
	lebendig (26)	i gjallë, i zhdërvjellët
	legen (19)	vë, shtroj
	leicht: Sie sagen das so ~ ! (21)	i lehtë: është e lehtë ta thuash
	leiten + Akk.: einen	drejtoj: drejtoj korin e një kishe
	Kirchenchor ~ (15)	
	letzte: ~ Ruhe (22)	i fundit: pushim i fundit
	lieber (9)	më mirë
	liebevoll (9)	i dashur, i dhembshur
	liegenlassen (19)	e lë, e harroj
die	Literatur (3)	letërsi
die	Lokomotive/- n (15)	lokomotivë
	lösen + Akk.: ein Problem ~ (1)	zgjidh: zgjidh një problem
die	Lücke/-n (14)	e çarë, boshllëk
die	Lust: ~ haben (25)	qejf, kënaqësi: kam qejf
	mächtig (12)	i fuqishëm
das	Mädchen/- (4)	vajzë
der	Maler/- (22)	piktor
	manchmal (14)	nganjëherë
die	Marktlücke /-n (6)	mungesë në treg
die	Marktwirtschaft (6)	ekonomi tregu
die	Maschine/-n (15)	makinë

die	Maurerlehre/-n (6)	mësim i mjeshtërisë së muratorit
	Mecklenburg (10)	Meklenburg
die	Meinung/-en:	mendim, opinion: e them hapur
	frei die ~ sagen (6)	mendimin
die	Menge/-n (22)	sasi
die	Miete/-n (14)	qira
der	Mitgliedsbeitrag/-beiträge (13)	kuotë, kontribut anëtarësie
	mitbringen (16)	sjell me vete
	mitmachen (12)	marr pjesë
das	Mittelalter (19)	mesjetë
	möglich: alle ~ en	i mundshëm: të gjitha makinat
	Maschinen (15)	e mundshme
der	Mond (21)	hëna
die	Mondlandschaft/-en (21)	peisazh i hënës
die	Montagehalle/- n (11)	sallë montimi
der	Müll (14)	plehra, mbeturina, hedhurina
	multikulturell (7)	multikulturor
der	Mythos/Mythen (23)	mith
	nachmalen + Akk. (24)	kopjon, imiton (një pikturë)
die	Nachricht/-en (12)	lajm, e re
	nachsehen/ie + Akk. (23)	kontrolloj, i hedh një vështrim
	nämlich (2)	më saktë, pikërisht
das	Naturparadies/-e (10)	parajsë natyrore
das	Naturschutzgebiet/-e (10)	zonë natyrore e mbrojtur, rezervat
die	Nazis = Nationalsozialisten (8)	nazistët
die	Neubauwohnung/-en (14)	banesë e re
das	Neue Testament (24)	Dhjata e Re
	niemals (12)	kurrë
	normal (1)	normalisht
der	Norden (3)	Veriu
	nötig sein (8)	jam i nevojshëm, i dobishëm
	nutzen + Akk. (8)	përfitoj
	nützen + Akk.: eine	shfrytëztoj: shfrytëztoj një shans,
	Chance ~ (12)	një mundësi
	ob (2)	nëse
das	Obst (19)	frut
	obwohl (6)	megjithëse
die	Ofenheizung/-en (14)	ngrohje me stufë, me sobë
	öfter (13)	më shpesh, shpeshherë
	ökonomisch (3)	ekonomik
	organisieren (13)	organizoj
die	Orgel/-n (15)	organo
	Ostdeutschland (19)	Gjermania Lindore
	östlich (2)	në lindje
der	Papst/Päpste (24)	Papë
das	Patent/-e (18)	patentë
	Pech! (18)	Sa keq ! Ç'ters !

die	Pflanze/-n (10)	bimë
	pflanzen + Akk. (5)	mbjell
die	Pflugschar/-en (19)	plug, parmendë
die	Phantasie/-n (17)	fantazi
die	Pille/-n (16)	pilulë, hape
das	Plastik (19)	plastikë, plastmas
die	Platte/-n (14)	pllakë, rrasë
der	Plattenbau/-bauten (14)	ndërtim me parafabrikate
der	Politiker/- (5)	politikan
	politisch (3)	politike
das	Porzellan (18)	porcelan
die	Porzellanmanufaktur /-en (18)	manufakturë porcelani
der	Privatbesitz (3)	pronë private
	pro: ~ Woche (13)	për, në: në javë
	produzieren + Akk. (3)	prodhoj, fabrikoj
	profitieren von + Dat. (3)	përfitoj nga
der	Propagandafilm/-e (8)	film propagandistik
der	Protestant/-en (7)	protestan
die	Puppe/-n (22)	kukull
der	Rabe/-n (23)	korb
das	Radio/-s (14)	radio
	radioaktiv (22)	radioaktiv
die	Reaktion/-en (1)	reagim, reaksion
das	Recht/-e (17)	e drejta
der	Regen: bei Regen (9)	shi: në mot me shi
	reich (12)	i pasur
die	Reichsregierung/-en (8)	qeveria e Rajhut
	reihen: etwas aneinander ~ (14)	rendit, radhit: radhit diçka
die	Reise/-n (25)	udhëtim
der	Reisebegleiter /- (2)	shoqërues në udhëtim
	reisen (2)	udhëtoj
	renovieren + Akk. (11)	rinovoj, meremetoj, riparoj
	restaurieren + Akk. (7)	restaurroj
das	Rheuma (9)	reumatizëm
	riechen: + Akk. (15)	nuhat
	~ nach + Dat. (16)	nuhas (p.sh. trëndafilin)
der	Riesenaschenbecher/- (5)	tavëll duhani gjigante
	riesig (11)	gjigant
der	Ring/-e (5)	unazë
die	Rolle/-n: ~ spielen (25)	rol: luaj një rol
der	Roman/-e (25)	roman
die	Romantik (25)	romantizëm
	romantisch (20)	romantik
	rot (23)	i kuq
die	Rücksicht: ohne ~ auf (21)	kujdes, përfillje: pa përfillur
	rudern (13)	vozit (me lopata varkën...)
der	Ruderverein/-e (13)	klub lundrimi
	<ruhen> (22)	pushoj, çlodhem
	russisch (5)	rus

das	Salz (19)	kripë
der	Sand: auf ~ gebaut (3)	rërë: ndërtoj mbi rërë
	sandig (3)	ranor, me rërë
	sanft: sanfter Tourismus (11)	i butë, i qetë: turizëm i qetë
der	Schatten/- (22)	hije
der	Schauspieler (8)	aktor
	schenken + Dat. + Akk. (4)	dhuroj
der	Schiffsbau (10)	ndërtim anijesh
	schlagen/ä : auf Eisen ~ (19)	godit, rrah: rrah hekurin
	schlecht: Luft ist ~ (15)	i keq: ajri është i keq
	schlecht: schlechte	i keq: lajm i keq
	Nachricht (12)	
	schlechte Seiten haben (6)	ka anë të këqija
das	Schloß/Schlösser (3)	kështjellë
der	Schmied/-e (19)	farkëtar
der	Schmuck (22)	stoli, bizhuteri
die	Schneiderinnenlehre/-n (6)	mësim i mjështërisë së rrobaqepësit
	schützen: sich schützen (18)	mbroj: mbrohem
	schweben (10)	lëkund
	Schweden(12)	Suedi
der	Schwefel (16)	squfur
das	Schwert/-er (19)	shpatë
das	Schwimmbad/-bäder (13)	pishinë
der	See/-n (10)	liqen
der	Seeräuber/- (10)	pirat
die	Seite/-n : gute ~ haben (6)	anë: kam anë të mira
	selten (10)	i rrallë
	sich (Akk.) beschäftigen	merrem me
	mit + Dat. (18)	
	sich (Dat.) vorstellen (14)	përfytyroj, paraqit
	sich (Akk.) ändern (14)	ndryshohet, modifikohet
	sich (Akk.) erinnern	sjell ndër mend, kujtoj
	an + Akk. (16)	
	sich (Dat.) etwas suchen (15)	kërkoj diçka
	sich (Akk.) freuen	gëzohem për
	über + Akk. (16)	
	sich (Akk.) informieren (16)	informohem
	sich (Akk.) kümmern	kujdesem, preokupohe me për
	um + Akk. (14)	
	sich (Akk.) schützen (18)	mbrohem
	sich (Akk.) treffen/i (16)	takohem, bashkohem
	sich (Akk.) verstecken (24)	fshihem
	sich (Akk.) wohlfühlen (14)	ndihem mirë, i kënaqur
	sicher sein (12)	jam i sigurtë
die	Sicherheit: in ~ sein (24)	siguri: jam në siguri
das	Silber (15)	argjend
	sinnvoll: etwas Sinnvolles (22)	i arsyeshëm, me mend: diçka me mend
die	Situation/-en (3)	situatë
die	Skulptur/-en (10)	skulpturë
	so ... wie (20)	ashtu ... si

der	Sohn/Söhne (4)	bir
	solch-: solche Frauen (9)	i tillë: gra të tilla
der	Soldat/-en (5)	ushtar
	sonntags (22)	të dielave
	sorgenfrei (3)	pa merak, pa telashe
der	Sozialismus (5)	socializëm
der	Spaziergang/-gänge (17)	shëtitje
der	Spekulant/-en (11)	spekulant
der	Sport (13)	sport
	sportlich (13)	sportiv
der	Sprachkurs/-e (1)	kurs gjuhe
das	Städtchen/- (15)	qytet i vogël, qytezë
die	Stahlfabrik/-en (3)	fabrikë e çelikut
der	Stamm/Stämme (5)	trung
der	Stein/-e (23)	gur
die	Stelle/-n : an der richtigen ~ (5)	vend: në vendin e duhur
	bestimmte ~ (25)	vende të caktuara
	steigen: auf einen Berg ~ (19)	ngjitem: ngjitem në një mal
	sterben/i (4)	vdes
	still (8)	i qetë, i palëvizur
	stinken: es stinkt (19)	vjen erë e keqe: vjen erë (e keqe)
das	Stockwerk/-e (14)	kat
	stolz auf + Akk. (13)	krenar për
	stop! (1)	stop !
der	Strand/Strände (11)	plazh
der	Strom (13)	rrymë elektrike, korent
das	Studio/-s (8)	studio
der	Stummfilm /-e (8)	film pa zë
der	Sturm/Stürme (5)	furtunë
	suchen- sich etwas ~ (15)	kërkoj: kërkoi diçka
	täglich (6)	çdo ditë, i përditshëm
	Tausende (10)	mijëra
	tanzen (20)	vallëzoj, kërcëj
	technisch: ein technisches Problem (1)	technik: një problem teknik
	teilnehmen/i an + Dat. (13)	marr pjesë në
der	Teufel /- (24)	djall, dreq
	Pfui ~ (16)	Ptu, djall!
die	Therapie/-n (16)	terapi
	tief: ~ unten (23)	i thellë: tepër poshtë
das	Tintenfaß/- fässer (24)	shishe boje
der	Tisch/-e (23)	tryezë
die	Tochter/Töchter (15)	bijë
der	Töd (22): bis zu seinem ~ (15)	vdekje - deri në vdekje, deri sa vdiq
	tödlich (26)	i vdekshëm
	tolerant (7)	tolerant
die	Toleranz (7)	tolerancë
der	Ton/Töne (8)	ton

der	Tonfilm /-e (8)	film me zë
der	Tourismus (10)	turizëm
der	Tourist/-en (7)	turist
die	Tradition/-en (15)	traditë
	trainieren (13)	bëj trajning
das	Training (13)	trajning
der	Traum/Träume (7)	ëndërr
das	Traumleben (3)	jetë si në ëndrra
die	Traumwelt/-en (3)	botë si në ëndrra, e ëndrrave
das	Treffen/- (17)	takim
	treffen/i: sich treffen (16)	takoj; takohem
	eine Entscheidung ~ (2)	marr një vendim
	etwas/jn . ~ + Akk. (24)	takoj dikë
	treiben: Sport ~ (13)	merrem me: merrem me sport
	trockenlegen + Akk. : Land ~ (3)	thaj, përthaj; thaj, drenoj një tokë
der	Überfall/Überfälle (24)	sulm; sulm hajdutësh
	überfallen/ä + Akk. (24)	sulmoj
	übernachten (7)	kaloj natën
	überragen: Häuser ~ (17)	dal sipër: shtëpitë dalin sipër
	übersetzen + Akk. (24)	përkthej (me shkrim)
die	Übersetzung/-en (24)	përkthim (me shkrim)
die	Umwelt (16)	mjedis, ambjent
das	Umweltproblem/-e (16)	probleme ekologjike
der	Umweltschutzpreis /-e (11)	çmim për mbrojtjen e mjedisit
der	Umwelttest /-s (16)	test ekologjik
das	Unglück (18)	fatkeqësi
die	Universität/-en (17)	universitet
	unten (23)	poshtë
der	Unterhaltungsfilm/-e (8)	film zbavitës, dëfryes
das	unterscheiden + Akk. (15)	diferencoj, dalloj
	Uran (22)	uranium
	verbieten + Akk. (5)	ndaloj
	verbrennen + Akk. (9)	djeg
	verdünnen + Akk. (26)	tret, holloj (një lëng...)
der	Verein/-e (13)	klub, shoqatë
	verfolgen (18)	përndjek
	vergiftet (19)	i helmuar
	verrückt (20)	i marrë, i çmendur
	verschmutzt (16)	i ndotur, i pistë
	versorgen + Akk.	ushqej, furnizoj
	verstecken: sich ~ + Akk. (24)	fshih: fshihem
	vertreiben + Akk. (24)	dëboj, përzë
der	Vogel/Vögel (10)	zog
der	Volleyball (13)	volejball
	vorbeikommen (4)	kaloj (aty pari)
	vorlesen/ie + Dat. + Akk. (1)	lexoj (me zë të lartë)
	vorstellen: sich + Dat. ~ (14)	paraqit, prezantoj; prezantohem
der	Vorteil /-e (22)	avantazh

	wachsen/ä (4)	rrit, zgjat
der	Waggon/-s (15)	vagon
	wahrscheinlich (16)	ndoshita
die	Wand/Wände (24)	mur
	wandern	shëtis, shtegtoj, bëj udhëtim
die	Wanderung/-en (13)	shëtitje, endje
der	Wanderweg/-e (22)	itinerari i shëtitjes, i udhëtimit
der	Weisheitszahn/- zähne (17)	dhëmballë e pjekurisë
	weitererzählen (12)	vijoj të flas
	weiterreisen (10)	vazhdoj udhëtimin
	weitersehen/ie (6)	shoh për më tej
die	Wende (6)	kthesë (term për kthesën politike në ish-RDGJ)
	wenn (21)	në qoftë se (kushtore)
	wenn (4)	kur (kohore)
	werfen: etwas nach jemanden ~ (24)	hedh: i hedh diçka dikujt
die	Werftindustrie/-n (10)	industri e ndërtimit të anijes
die	Werft/-en (10)	kantier detar
das	Werk/-e (21)	uzinë
der	Wettbewerb /-e (13)	konkurrencë, garë
das	Wetter: Schönes ~ heute! (9)	mot, kohë: kohë e bukur sot !
	wichtig (1)	i rëndësishëm
	willkommen sein (2)	të jesh i mirëpritur
	windig (14)	me erë
der	<Wipfel> (22)	majë, kulm
	wirken (9)	ka efekt, ndikim
die	Wirkung/-en (9)	efekt, ndikim
	wohin (14)	për ku, ku
	wohl fühlen: sich (Akk.) ~ (14)	ndihem mirë, i kënaqur: ndihem mirë
die	Wohnanlage/-n (14)	kompleks ndërtesash
die	Zeit/-en: zu DDR-Zeiten (3)	koha: në kohën e RDGJ
die	Zeitschrift/-en (16)	revistë
	zersplittert (22)	i copëzuar, i ndarë
	zerstören + Akk. (21)	shkatërroj
das	Ziel/-e (18)	synim, qëllim
die	Zukunft: Beruf mit ~ (6)	e ardhme: profesion me të ardhme
	in Zukunft (10)	në të ardhmen
die	Zukunftschance/-n (3)	shans i së ardhmes
	zurückgehen (6)	kthehem, shkoj sërish
	zurückkehren (23)	kthehem
	zurückkommen (6)	vij sërish
	zusammensitzen (13)	ulem së bashku
	zwar: und ~ (18)	pikërisht: dhe pikërisht
der	Zweig/-e (4)	degë
der	Zwerg/-e (23)	xhuxh, shkurtabiq
	zwingen: jemanden zu etwas ~ (12)	detyroj: detyroj dikë për diçka

Lista e foljeve

Më poshtë do të gjeni një listë të gjithë foljeve të Pjesës IV. Ato paraqiten në fillim në paskajore, pastaj në imperfekt (e pakryer/ e kryer e thjeshtë) dhe në fund edhe në pjesoren e shkuar, edhe kur këto forma nuk janë përdorur të gjitha në mësim. Foljet që janë përdorur në pësore jepen në kllapa: kur **sich** shënohet me shkronja të zeza, kjo tregon se folja duhet të përdoret detyrimisht me përemrin vetvetor.

Pjesorja e shkuar nevojitet për të formuar kohët e shkuara të përbëra të foljeve në gjermanisht. Shumica e tyre i formojnë këto kohë me ndihmësen *haben*. Për këtë nuk tërhiqet vëmendja në mënyrë të veçantë në këtë listë. Në listën e mëposhtme vëmendja tërhiqet për ato folje që i formojnë kohët e shkuara të përbëra mendihmësen *sein*. *sein* në këto raste futet në kllapa me majë.

Këto folje janë shënuar kështu:

kommen – kam – gekommen <sein>

Kjo do të thotë:

- kommen*** : paskajore
- kam*** : imperfekt, veta I njëjës
- gekommen sein*** : pjesore e shkuar. <*sein*> tregon se folja *kommen* e formon imperfektin me ndihmësen *sein*. Foljet pa shënim e formojnë imperfektin me ndihmësen *haben*.

PASKAJORE

IMPERFEKT

PJESORE E SHKUAR

abfahren	- fuhr ab	- abgefahren (20) <sein>
abbauen	- baute ab	- abgebaut (19)
ablenken	- lenkte ab	- abgelenkt (8)
achten	- achtete	- geachtet (7)
ändern (sich ~)	- änderte	- geändert (14)

PASKAJORE**IMPERFEKT****PJESORE E SHKUAR**

anbauen	- baute an	- angebaut (3)
anhaben	- hatte an	- angehabt (9)
animieren	- animierte	- animiert (8)
ankommen	- kam an	- angekommen (3) <sein>
anmelden	- meldete an	- angemeldet (18)
ansehen	- sah an	- angesehen (15)
ärgern	- ärgerte	- geärgert (24)
auffressen	- fraß auf	- aufgefressen (21)
aufgeben	- gab auf	- aufgegeben (12)
aufmachen	- machte auf	- aufgemacht (2)
aufschreiben	- schrieb auf	- aufgeschrieben (22)
aufstellen	- stellte auf	- aufgestellt (5)
ausnutzen	- nutzte aus	- ausgenutzt (11)
befehlen	- befahl	- befohlen (3)
behandeln	- behandelte	- behandelt (7)
behaupten	- behauptete	- behauptet (18)
benutzen	- benutzte	- benutzt (5)
beschäftigen (sich ~)	- beschäftigte	- beschäftigt (18)
besiedeln	- besiedelte	- besiedelt (7)
beten	- betete	- gebetet (17)
bewundern	- bewunderte	- bewundert (18)
brennen	- brannte	- gebrannt (9)
demonstrieren	- demonstrierte	- demonstriert (17)
diskutieren	- diskutierte	- diskutiert (17)
drehen	- drehte	- gedreht (8)
einreiben	- rieb ein	- eingerieben (9)
einschlagen	- schlug ein	- eingeschlagen (19)
einschmelzen	- schmolz ein	- eingeschmolzen (10)
einsperren	- sperrte ein	- eingesperrt (18)
einsteigen	- stieg ein	- eingestiegen (20) <sein>
enteignen	- enteignete	- enteignet (5)
entstehen	- entstand	- entstanden (23) <sein>
erfinden	- erfand	- erfunden (18)
erinnern (sich ~)	- erinnerte	- erinnert (5)
erkennen	- erkannte	- erkannt (17)
fällen	- fällte	- gefällt (5)
feiern	- feierte	- gefeiert (19)
fliegen	- flog	- geflogen (23) <sein>
fliehen	- floh	- geflohen (18) <sein>
flüstern	- flüsterte	- geflüstert (4)
fortsetzen	- setzte fort	- fortgesetzt (15)
freuen (sich ~)	- freute	- gefreut (16)
führen	- führte	- geführt (22)
funktionieren	- funktionierte	- funktioniert (13)

gebrauchen	- gebrauchte	- gebraucht (12)
gefährden	- gefährdete	- gefährdet (22)
gehören	- gehörte	- gehört (3)
gelingen	- gelang	- gelungen (8) <sein>
glühen	- glühte	- geglüht (19)
gründen	- gründete	- gegründet (8)
hängen	- hing	- gehangen(10)
heiraten	- heiratete	- geheiratet (2)
herstellen	- stellte her	- hergestellt (18)
hierbleiben	- blieb hier	- hiergeblieben (6) <sein>
hinabsteigen	- stieg hinab	- hinabgestiegen (25) <sein>
hinaufgehen	- ging hinauf	- hinaufgegangen (25) <sein>
hinausschauen	- sah hinaus	- hinausgesehen (12)
hinreisen	- reiste hin	- hingereist (6) <sein>
hochhalten	- hielt hoch	- hochgehalten (19)
informieren (sich ~)	- informierte	- informiert (16)
investieren	- investierte	- investiert (8)
kämpfen	- kämpfte	- gekämpft (11)
kapern	- kaperte	- gekapert (12)
kaufen	- kaufte	- gekauft (22)
komponieren	- komponierte	- komponiert (3)
konkurrieren	- konkurrierte	- konkurriert (6)
kontrollieren	- kontrollierte	- kontrolliert (8)
kümmern (sich ~)	- kümmerte	- gekümmert (14)
küssen	- küßte	- geküßt (8)
lassen	- ließ	- gelassen (5)
laufen	- lief	- gelaufen (13) <sein>
legen	- legte	- gelegt (19)
leiten	- leitete	- geleitet (15)
liegenlassen	- ließ liegen	- liegen gelassen (19)
lösen	- löste	- gelöst (1)
mitbringen	- brachte mit	- mitgebracht (16)
mitmachen	- machte mit	- mitgemacht (12)
nachmalen	- malte nach	- nachgemalt (24)
nachsehen	- sah nach	- nachgesehen (23)
nutzen	- nutzte	- genutzt (8)
organisieren	- organisierte	- organisiert (13)
pflanzen	- pflanzte	- gepflanzt (5)
produzieren	- produzierte	- produziert (3)
profitieren	- profitierte	- profitiert (3)

reisen	- reiste	- gereist (2) <sein>
renovieren	- renovierte	- renoviert (11)
restaurieren	- restaurierte	- restauriert (7)
riechen	- roch	- gerochen (19)
rudern	- ruderte	- gerudert (13)
schenken	- schenkte	- geschenkt (4)
schlagen	- schlug	- geschlagen (19)
schützen (sich ~)	- schützte	- geschützt (18)
schweben	- schwebte	- geschwebt (10)
sterben	- starb	- gestorben (4) <sein>
stinken	- stank	- gestunken (19)
suchen (sich ~)	- suchte	- gesucht (15)
tanzen	- tanzte	- getanzt (20)
teilnehmen	- nahm teil	- teilgenommen (13)
trainieren	- trainierte	- trainiert (13)
treffen (sich ~)	- traf	- getroffen (2,16)
treiben	- trieb	- getrieben (13)
trockenlegen	- legte trocken	- trockengelegt (3)
überfallen	- überfiel	- überfallen (24)
übernachten	- übernachtete	- übernachtet (7)
überragen	- überragte	- überragt (17)
übersetzen	- übersetzte	- übersetzt (24)
unterscheiden	- unterschied	- unterschieden (15)
verbieten	- verbot	- verboten (5)
verbrennen	- verbrannte	- verbrannt (9) <sein>
verdünnen	- verdünnte	- verdünnt (26)
verfolgen	- verfolgte	- verfolgt (18)
versorgen	- versorgte	- versorgt(3)
verstecken (sich ~)	- versteckte	- versteckt (24)
vertreiben	- vertrieb	- vertrieben (24)
vorbeikommen	- kam vorbei	- vorbeigekommen (4) <sein>
vorlesen	- las vor	- vorgelesen (1)
vorstellen (sich ~)	- stellte vor	- vorgestellt (14)
wachsen	- wuchs	- gewachsen (4) <sein>
wandern	- wanderte	- gewandert (19) <sein>
weitererzählen	- erzählte weiter	- weitererzählt (12)
werfen	- warf	- geworfen (24)
wirken	- wirkte	- gewirkt (9)
wohlfühlen (sich ~)	- fühlte sich wohl	- wohlfühlt (14)
zerstören	- zerstörte	- zerstört (21)
zurückgehen	- ging zurück	- zurückgegangen (6) <sein>
zurückkehren	- kehrte zurück	- zurückgekehrt (23) <sein>
zusammensitzen	- saß zusammen	- zusammengesessen (13) <sein>
zwingen	- zwang	- gezwungen(12)

Bibliografi

- F.27 Mësimi 5: „Poema u ndalua“
Informacion i saktë për këtë histori autentike gjendet në një tregim të Fridrich Christian Delius „Die Birnen von Ribbeck“, Rowohlt Verlag, 1992
- F.31 Mësimi 6: „Nach der Wende“
Intervistat mbështeten në intervista reale, që janë shkurtuar mjaft dhe janë rishkruar në një gjuhë të thjeshtë: *Intervistë me Karlin*, nga Vera Gaserow „Unter 20“, marrë nga „Die Zeit“, 14.08.1992; *Intervistë me Marionin* është mbështetur tek artikulli i Wolfram Runkel „Die Kinder der Wende“, botuar në *Zeit - Magazin*, 08.05.1992. *Intervista me „Mann um die 40“* mbështetet tek Herlinde Koelbl „Selbst ist der Mann“. Është marrë nga: Merian Brandenburg, 1990, f. 64; *Intervista me „Frau um die 40“* është mbështetur tek *Sozialreport 1992 dhe taz*, 18.6.1993: 64% e të papunëve janë gra.
- F.35 Mësimi 7: „Eine multikulturelle Gesellschaft“
Më 1750, Fridrihu i Madh dha urdhër të shtypnin sloganet e tij, midis të cilave atë që citon Andrea „Fetë duhet të tolerohen (...), sepse këtu secili mund të bëhet i lumtur sipas mënyrës së tij“.
Sot këtë shprehje e citojnë kështu:
„Jeder soll nach seiner Façon glücklich werden.“
(= Secili të lumturohet sipas mënyrës së tij)
- F.53 Mësimi 12: „Klaus Shtërtebeker“
Kujtimi për Klaus Shtërtebekerin ka mbetur i gjallë edhe sot, sidomos në Veri të Gjermanisë: në Verden, në një qytet të vogël në Saksoninë e Poshtme, politikanët shpërndajnë edhe sot çdo vit bukë dhe peshk salmon, ashtu si bënte Shtërtebekerin. Ai e shihte veten si mik të të varfërve dhe si luftëtar kundër tregtarëve të pasur, të cilët bënin tregti të dendur nëpër detra dhe që kishin edhe ndikim të madh politik. Edhe në ishullin Rygen, në vendin e lindjes së Shtërtebekerit, që prej vitit 1993, me lojëra festive kujtohet Shtërtebekerin.
- F.57 Mësimi 13: „Ein Ruderverein“
Mësimi bazohet në artikullin e Dörte Treichel: „Unser Ruderverein“. Marrë nga *Juma - Das Jugendmagazin*, 4/1992.
- F.75 Mësimi 18: „Porzellan - das weiße Gold“
Ideja bazohet në një artikull të Roland Mischke „Meissen - zu viele Scherben, zu wenig Glück“. Në *Merian - Saksoni* (1990)
- F.79 Mësimi 19: „Saksoni - Anhalt“
Skema e përshkruar në këtë mësim „Shpatat kthejini në plugje“, ka ndodhur më 24 shtator 1983 në Vitenberg, përpara kishës së Luterit. Informacioni është marrë nga: Reinhard Henkys „Qyteti i orës së parë“. Nga: *Merian: Saksoni - Anhalt* (1990)
- F.81 Mësimi 20: „Der Brocken ist ein Deutscher“
J.W. von Goethe, „Faust“, Pjesa I, Nata e Valpurgisit, rreth 4016-4019.
Cituar sipas botimit të Chr. Wegner